

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلنده امنيت
مندوغي جوارنده
شنگول يقوشنده
۲۵ نومرو

مشتاقنامه صراط مستقیم

۱۳۲۶

مسلكمزه موافق آثار
جدیده مع الممنونه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاستنامه و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه و دعوت ایمرویه و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

درسعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

قیرلہ دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلنیر

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تاسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

« مرارت انطباع ایتش جین انفعالنده ..
 « درین بر التوانك سینه زرد ملالنده
 « اودر انجق هویدا سرنوشت بی مألنده
 « مؤبد برده نسیان نظره سنکین لالنده .

§ حکایه قسمتك عاكف ایچون سهل معتاد، هرکس ایچون سهل تمتع اولان سلاستی انسان شعر معنائك فوقنده ر شعر الفاظ اولارق او قودینی زمان حیرت لر ایچنده قالیر .

ظن ایدیلرکه بو منظومه همان اوطور ولوب یازلمش . ذاتاً سهولت بیان ادبیدن مقصوده بودر . او قودینی زمان ظن ایدیه بیلمه لیدرکه شمری یازمق ایچون پك آز امك وزمان صرف ایدلمش . حقیقتده ایسه یو زمانك وامكك چوق اولمسی نفس . سنایع نفیسه اعتباریله اهمیتلی دکلدر . « فلور » بوکا ای بر مشالدر . ایتالیا نك اك بو یوك رسامی « لیوناردودی وینچی » زوقوند . اسمنده کی قادی رسنی « ۴ » سنه ده یاپه بیلمشدرکه رسامك آلی وجودلرک رسمنی دکل کندیسنی لا اکثر بر سنه ده تولد ایدیه ییلن مشیمه مادر قدر بیله فعالیت کوستره مه مش . فقط بو بطا شدن هیچ بر صنعتکاره حصه حجاب چیقماز .

عا کف ایسه شعر نده کی سهولتی سر عتله تأمین ایدن بر شاعر در . بوده کندیسنه شبانه باشلایان فظمنویسلک تمیزلرینك مکافاتی در .

مدحت جمال

یامش محله لک اعمار ی مسأله سی

— ۱ —

استانبولی سوهن ، استانبولک معموریتی ایستین ، حریق زده همشهریلرینی آجیوب دوشونن کیمسه لک بو کون الیزاده ذهنی یوراجق مسأله شودر : اولری ، بارقلری یامش زوالیلری ممکن اولدینی قدر سرعت و سهولتله مسکن صاحبی ایدیه یلمک و عین زمانده پایتخت عثمانی یوده تنظیم و اعمار ایله مش اولمق ایچون نه یاپمایلیر ؟ آیش باشنده بولونانلرک ، حریق متعاقب بو مهم مسأله یی نظر دفته آلمش اولدقلری صدر اعظم باشانك اون بر تموز اقتشامی ارکان مطبوعاتی زردینه قبول ایتدیکی زمان سوبله دیکی سوزلردن و استانبول مبعوثی احمد رضا بک ریاستی آلتنده تشککل ایتش اولان حریق قومیسسیونك صرف بو مسأله ایله مشغول اولمق اوزره بر شعبه مخصوصه آ بیرماسدن اکلایشیلور .

پایتخت افکار عمومیه سی تمثیل ایتیه سی لازمکن مطبوعات عثمانیه و اولردن ده ا زیاده اوروپا منافعتك شرقده مدافع و حامیلری کی کوریان افرنجی العبارة قارش جرائدی دخی متصل مسأله مذکور نك تدقیق و حلله اوغراشمقده در .

مطبوعاتك بو مسأله ده نقطه حرکتی بر متعارفدر ؛ مطبوعاتجه محققدرکه یانان محله لک اهالیسی علی الا کثر مسلمان و فقرا اولوب ، مبانی محترقنك یوزده سکساندن فضله سی سیغورطه سز بولندیقندن ،

حریق زده لر ، یانان اوودکانلرینی تکرار یاپدیره بیله جک ائتدار مالییه مالک دکلدرلر . بومتعارفه قبول ایدیلدکن صوکره ، مبانی محترقنك یکیدن انشاسی صاحبانندن غیر ی کیمسه لک باره سیله انجق ممکن اوله بیله جکنی تسلیم ضروری اولور . لکن بوباره کیملردن واصل تدارک اوله یلور ؟

مطبوعات ، شمعی یه قدر ، یامش مباینك تکرار انشاسنه مقتضی سرمایه یی تدارک ایدیه یلمک ایچون اوج اصول کوستردی . هراوج اصولک اساسی مشترکدر . او اساسی ، یانغیدن قورتولان عرصه لری رهن قویوب بوج آلمقن عبارتدر . ایسته شو بوج آلمان آقچه ایله یامش او ، دکان و سائر یاپیه جق .

لکن بر عرصه نك ترهین اوله بیلمه سیچون ، هیچ اولماز سه بورجلی ، بورجی اوده نیجه یه قدر او عرصه نك متصرفی اولماسی ، بورجی اوده یه مزسه ، او عرصه نك بورجی ویره نه کچه بیلمه سی ، یعنی داینك عرصه یه وضع ید ایدیه بیلمه سی لازمدر ، یوقسه ، عرصه نك رهنلکی ، دایه تأمینات اولماز . وقف اراضی و عرصه لک بر آلدن دیگر آله کچه سی ایسه مقید و محدوددر . اجارینلی مسقات و مستغلات موقوفه ده ایسه رهن دکل یالکز اکا مشابه و بعض خصوصی تقیداته تابع و فاء فراغ اصولی جاریدر . شو مطالعاندن اکلایشیلور که مبانی محترقنك استقراض ایله انشاسیچون در میان ایدیلن هراوج اصولک تطبیق اوله بیلمه سی ، وقف عرصه لری ، ترهینك جوازینه وابسته در . بوجهتله ، یانان او و دکانلرک سهولت و سرعتله انشاسی مسأله سی ، نهایت اراضی وقفیه نك شرائط تصرفیه سی مسأله سنه منجر اولیور .

خاطر لرده درکه ، ایکی سنه قدر اقدم اوقاف ناظر اسبقی حماده باشا مرحوم اراضی وقفیه نك شرائط تصرفیه سی و اراضی وقفیه اوزرینه اقراض و استقراض معاملاتنی تسهیل و توسیع ایله مک قصدیه بر لایحه قانونیه تنظیم ایتش و برای استقامت مقام معالی مشیخته تقدیم ایله مشدی . دفتر حاقانی نضارتنده تشککل ایدن بر قومیسسیونده یینه بواسامی مروج (اموال غیر منقوله قانونی) لایحه سی وجوده کتیر مشدی . مسأله نك اهمیت فوق العاده سنه مبانی اوله جق ، رنجی لایحه نك مقام جلیل مشیختهجه تدقیق هنوز ختام بولماش . اکنجی لایحه ده هنوز قوه تشریعه ده موضوع بحث ایدیلمه مشدر .

شوهرایکی لایحه نك اکتساب قانونیتی تقدیرنده حقوق وقفیه نك حسن محافظه اولونوب اولنجه جفی ، ولایحه لر محتویانك نظر شرع شریفده کی موقعی بوکرنکی موضوع محترمزدن خارجدر . بورا ده انجق اراضی وقفیه نك شرائط تصرفیه سی تغیر اولنوب اراضی ترهینی تسهیل ایدیلمه سنك اهالی مسلمه جه نفع و ضرری حقنده مختصراً بسط مطالعات ایتک فکر نده ییم .

مقتصدینك همان جمله نیجه مصدقدرکه املاک و اراضی ترهین ایله عقد استقراض ایتک ، همان دائماً او املاک و اراضینك آلدن چیقمه سی انتاج ایتمشدر ، املاک و اراضی اوزرینه استقراضك ، مستقرضه فائده ویرمش اولدینی اندر آ کوریلور . فرانسه معروف مقتصدلرندن و پاریس دارالفنونی معاملرندن شارل زید ، « سلم اقتصاد

درسری ، نام کتابنده « قره دی فونسیه » دن بحث ایدرکن شویله دیور : « اگر اراضی ترهینی مقابلنده بورج آلوب یرسز قالان ، ذلیل وسفیل اولان آدمارله قزانان وزنکین اولانلرک بر حسابی « یاییسه ، بونوع معامله هرکسک نظرندک پک زیاده منفور کوریلور ، « ترهین ایله اقراض واستقراض اصولنک قالدیر یلمه سنه جالیشلوردی . « هاله اهالیسی واحتیاطسز اولان یرلرده ، مثلاً جزاآرده ، طونه « مملکتلرنده ، و روسیه ده اراضی اوزرینه استقراض معاملاتی اهالییه « حساب ایدوب بتریلهمیه جک قدر ضرر وزیانلر یرمشدر . [۱] » بن امینم که استانبولک قلم افندیلری ، کوجوک مأمورلری ، حتی بویوک مأمورلری احتیاطسز لقمده ، اقتصادجه عاقبت اندیش اولماقمده ، جزاآرک فلاحلرندن ، طونه بوی رنجبرلرندن ، قات قات آشانی در . ژیدک ، برچوق مشاهدات وتجارب نتیجه و خلاصه سی اولان بالاده کی مطالعه سنه ، کندی مسموعات ومشهوداتی ده علاوه ایدرک ، توضیح مرام ایدر جکم .

قریم یارم اطه سنک ، قسم اعظمی ، بر عصر اول قریم بکارینک (میرزالرینک) ملکی ایدی . قریمک روسیه طرفندن استیلاسی متعاقب ، ملکارینی باقیه ترهین ایدوب آقچه استقراضی پک زیاده قولایلاشدیفندن ، خاندانجه یاشامه یی ، یعنی یارینی دوشمنه دن آووج آووج پاره اسراف اتمه یی شرف صنفیلری مقتضاتندن عدایدن بو زوالی میرزالر ، یاریم عصر ایچنده بوتون ملکارینی اللرندن قاجیر دیلر . شمدی بویینسز میرزالرک بختسز چو جقلری ، بر قاج یوزغوش معاشله قانچالار یالرنده سورونیورلر ، او یوز بیکرجه دوم جانم طوبراقلردن ایسه نسهلر ، یهودیلر ، روسلر آلتون چیقارییورلر ... طوبراغی رهن ویروب قولای قولای ، بورج آلا بیلیمک یوزندن قریم اراضیسی مسلمان تاتار الدن کیتدی ، روسلرک سیاست ضبط ایتهلرندن زیاده غیر مسلملرک اراضی بی اقتصاداً استیلا یلمه لیدر که قریمی - مسلمان تاتارلر ایچون غائب ایتدیرمشدر ...

عین فلاکت شرقی روسیا و قافقازیا مسلمان بکارینک باشنده گلشدر . قریمله شرقی روسیه ده مسلمان الدن چیقان اراضی هپ غیر مسلملر الله پدی ، انجق قافقازیا لارک بکار صنفی اقتصاداً محو اولمقده ایکن ، برکت ویرسین ، مسلمان تجار و اصناف طبقه سی یتشه رک ، بکارک باقیه قایدردقمرینی بونلر آلوب ، طوبراغک ینه مسلمان الله قالماسنه همت ایتدیلر . بویله جه قافقازیا لک زبانی ، شرقی روسیا و قریمدن آز اولدی .

اصیلزاده طاقی ، هر زمان و هر یرده ، مال و ملکی صاتوب یمیه پک هوسکارددر ، تجار و اصناف فردایی دها زیاده دوشمنور . عثمانی مسلمانلرینک همان هر طبقه سنده خصائل اصالت موجوددر . عثمانی مسلمانلری اقتصادجه احتیاطی از بیلورلر ، امور اقتصادی ده ایشکندار لقله ده اوکته مزلر ، هاله مأمور صنفی بوسیتون آریستوقرات کچنیرلر . عثمانی مسلمانلرینه بو اوصافی بر قاج عصرلق تاریخلری ویرمش اولدیفندن ، چارچاق بوندن قورتیلیمه لری امید اولوناماز . ایش باشنده بولونانلر ، قومک طبایع و خصائلنی دائماً کوز اوکنده طوتارق ، اوکا کوره تدویر امور مجبوردرلر ...

معلومدر که روسیه ده یهودیلر ، مملکتک انجق بر قسمنده اقامته مأذوندر ! کذا رومانیای دواتی یهودی تبعه سنه کافه حقوق بخش ایتدیمشدر . روسیه و رومانیای حکومتلرینک بوتداییرینی ، عدالتسزک ، پک مقدس مساوات اساسنه عدم رعایت دیرک ، بسط بر نظرله مواخذ و تزییفه قالدیشیرسقی ، وقایع جهانی پک ساده دلانه کورمش اولورز . روسیه و رومانیایه یهودیلرک تحدید حقوق ، تربیه اقتصادی جه پک پک اشانی بر درکده بولونان روس کویلیلرینک محافظه حیاتی ایچوندر . قوردلر ، قویون آغلنه باشی بوش بر اقیلاماز . یهودیلر ، روسیه و رومانیای کوییلرنده سربست قالدیرلر ، زوالی کوییلرک یرسز ، یوردسز ، آچ و چلاق کبرمه سی محققدر . بعضاً تحدید حقوق ، محض عدالت اولور . حکومت عثمانیه دور سابق ولاحقده ، اقتصاداً ضعیف مسلمان عنصرینی حمایده دائماً غفلت کوسترمش و حتی بو غفلت سیئه سیله دور سابقده بالذات مشهودم اولدینی اوزره طرابلس غرب ساحلی واحه لرینک بر قسمی مسلمان عربلر آلتدن یهودی تصرفه کچمشدر . اگر ، شمدی بولایمجلر کسب قانونیت ایدرسه ، اوزمان ممالک عثمانیه نک بر قسم مهمنی اشغال ایدن اراضی موقوفه اوزرینه ده استقراض معامله سی قولایلاشه بوندن ، مسلمان و عثمانیلرک اجداددن قالله اراضی بی دها زیاده الدن قاجیرا جقلری شهه سزدر . قافقازیا ده مشهود اولان حادثه اقتصادی نک ، یعنی مسلمان بکار تحت تصرفندن چیقان اراضینک مسلمان تجار و اصنافه انتقالی حادثه سنک ، ممالک عثمانیه ده تجلیسی امید اولوناماز . زیرا مسلمان عثمانیلر ایچنده زنکین تجار و اصناف طاقی بوق درجه سنده آزدر ، ثانیاً مسلمان اصناف و تجارلر ، غیر مسلم و علی الخصوص اجنبی اصناف و تجارلرله ، قابل دکل ، رقابت ایدر مزلر . بو حالده اراضی ترهینی کسب سهولت ایتدیمی ، اراضی و املاک اوزرینه اقراضاتده بولونان باقیله واسطه سیله یرلیمز ، یوردلر مز ، یواش یواش دکل ، پک زیاده سرعتله ، اجنیلر ، یهودیلر ، ارمنیلر ، روملر ، بلغارلرله کچه جکدر . یوقاریدن بری یا ذوب کلدیکم مطالعات ، علی الاطلاق اراضی ترهینک تسهیل و توسیعندن ، بزم کی امور اقتصادی ده پک اشانی قالمش اولان جاهل ، غیر متشبث ، واحتیاطسز آدمار ایچون فائده دن جوق زیاده ضرر تولد ایدر جکی اظهار ضمننده در . محترق محلاتک اعمارینه متعلق درمیان اولونان اوج اصولک هر اوجی اساس اوله رق ترهینک تسهیل و توسیع و ببناء علیه اراضی و ققیه ده کی شرائط تصرفیه نک ، بوتون ممالک عثمانیه ده تغییرینی ، تعمیر دیکرله امول غیر منقوله قانونی لایحه سنک قانون حالنه ارجاعنی طلب ایتکده اولدیفندن و بعضی کیمسه لر طرفندن ، مجلس عمومینک اتقادی بکلیمکسزین مذکور لایحه نک حکومتجه قبول اولنوب قانون موقت صورتیه نشر واعلاقی بیله تکلیف ایدیلیمش بولندیفندن مطالعات آنفهنک سردینی ناموسم ظن ایتدیم . کله جک مقاله ده ، اراضی ترهینی ایله سرمایه تدارکک امکان حصولی تقدیرنده ، مطبوعاتک و حتی بعضی رجال حکومتک میانه قویدقلری او اوج اصولدن هانکیسی مسلمان عثمانیلرله دها آز ضررلی دوشه جکی عقلمک ایردیک قدر بیان و ایضاحه جالیشیرم .